

Nr 258.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag; given Stockholms slott den 16 mars 1934.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. Schlyter.

Förslag
till
Lag
om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Kringgås ett enligt lag gällande förbud för utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse eller svensk samfällighet att förvärva aktier i vissa svenska aktiebolag därigenom att någon är bulvan för annan mot vilken förbudet är gällande, i det han huvudsakligen för dennes räkning framträder såsom ägare till aktierna, straffes den som sålunda är bulvan med dagsböter eller fängelse.

Är bulvanen bolag eller annan samfällighet eller stiftelse, straffes styrelseledamot eller annan som är satt att leda samfällighetens eller stiftelsens angelägenheter, där han med hänsyn till vad av honom åtgjorts eller underlåtitits finnes hava medverkat till bulvanförhållandet.

2 §.

Befinnes att bulvanen själv innehar de aktier bulvanförhållandet avser eller att aktierna äro hos någon som av bulvanen erhållit dem såsom pant eller som innehar dem för bulvanens eller panthavarens räkning, skall domstolen förordna att, där ej bulvanen inom sex månader från det domstolens utslag vunnit laga kraft inför överexekutor visar att aktierna avyttrats till någon som enligt lag ägde förvärva dem, aktierna skola säljas enligt överexekutors bestämmande.

3 §.

Då aktier skola säljas efter vad i 2 § sägs, skall försäljningen ske å offentlig auktion i den ordning varom stadgas i förordningen den 23 oktober 1914 om vad vid försäljning av värdepapper i vissa fall skall iakttagas; dock må överexekutor på begäran av bulvanen medgiva försäljning i annan ordning, såframt skäl därtill visas.

Försäljning av aktierna å offentlig auktion skall efter överexekutors bestämmande äga rum i Stockholm eller annan stad, där särskild av stadens handels- och sjöfartsnämnd antagen mäklare finnes. Å auktionen må bulvanen ej själv inropa aktierna. Inflytande medel skola uppbäras av utmättingsmannen i den stad där försäljningen äger rum. I övrigt skall i ärendet i tillämpliga delar så anses, som om aktierna utmätts till gäldande av fordran hos

bulvanen. Äro aktierna av bulvanen pantsatta, skall försäljning ske med behållande av panthavarens rätt, där ej denne nöjes med att för sin betalning hålla sig till köpeskillingen. Bulvanen vare pliktig att betala kostnad som ej kan i enlighet med 198 § utsökningslagen gäldas ur den försålda egendomen.

Har överexekutor medgivit försäljning i annan ordning än som stadgas i förordningen den 23 oktober 1914, skola aktierna ställas under vård och förvaltning av god man varom förmäles i lagen om förmynderskap. Gode mannen vare pliktig att i samråd med bulvanen, inom tid som med hänsyn till omständigheterna kan anses skälig, föranstalta om försäljning av aktierna. Gode mannen har att, då årsräkning eller sluträkning avgives, insända en avskrift av räkningen till överexekutor.

4 §.

Under rättegången mot bulvanen må domstolen, när skäl därtill äro, förordna, att de aktier bulvanförhållandet avser skola beläggas med kvarstad, därest de anträffas hos bulvanen eller någon som av bulvanen erhållit dem såsom pant eller som innehar dem för bulvanens eller panthavarens räkning. Där målet ännu ej vid domstolen förevarit, äge åklagaren hos överexekutor begära sådant förordnande om kvarstad som nyss sagts.

Förordnas om aktiernas försäljning efter vad i 2 § sägs, skall tillika i utslaget meddelas förordnande om kvarstad å aktierna eller, där sådant förordnande redan givits, förklaring att detta skall äga bestånd. Vinner utslaget laga kraft, skola sedan sex månader därefter förflutit aktierna, om å dem kvarstad blivit lagd, på begäran av överexekutor utlämnas till denne, där de ej innehavas såsom pant. Om försäljningsförordnande ej meddelas eller meddelat försäljningsförordnande varder i högre rätt upphävt, pröve domstolen i utslaget, huruvida förut meddelat förordnande om kvarstad skall återkallas eller äga bestånd till dess utslaget vunnit laga kraft.

Kvarstad varom nu är sagt utgöre ej hinder för bulvanen att, intill dess sex månader förflutit från det förordnande om försäljning enligt 2 § vunnit laga kraft, avyttra aktierna till någon som enligt lag äger förvärva dem; dock må aktierna ej utlämnas med mindre överexekutor därom förordnat.

5 §.

Är bulvanen såsom aktieägare införd i aktieboken, skall domstolen i utslaget förordna, att han icke må utöva de befogenheter vilka enligt lag eller bolagsordningen tillkomma sådan aktieägare; och skall anteckning därom ske i nämnda bok, sedan utslaget vunnit laga kraft.

6 §.

Talan enligt denna lag anhängiggöres och utföres av allmän åklagare, där ej i visst fall Konungens befallningshavande finner lämpligt förordna särskild åklagare.

Det åligger Konungens befallningshavande att ägna särskild uppmärksam-

het däråt att förekommande bulvanförhållanden varda lagligen beivrade. Landsfogde, landsfiskal och stadsfiskal skola, då anledning finnes till antagande att bulvanförhållande föreligger, därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

7 §.

Mål som i denna lag avses instämmas till rätten i den ort, där bulvanen bör svara i tvistemål som röra hans person.

Målet skall behandlas i den för brottmål stadgade ordning, ändå att talan om ansvar ej föres.

8 §.

Innan förordnande meddelas enligt 2 §, skall tillfälle beredas den för vilken bulvanförhållandet ingåtts att yttra sig i målet.

Är anledning antaga, att av handling som finnes i svarandes värjo kan i målet vinnas upplysning som eljest ej är att tillgå, äger domstolen förelägga svaranden att förete handlingen, dock ej då fråga är om brev eller annat enskilt meddelande eller då skäl finnes antaga, att handlingens företeende kan, oberoende av målets utgång, lända svaranden eller någon, vilken med honom är i den skyldskap eller det svågerlag som i rättegångsbalken om jäv mot domare sägs, till skada eller synnerlig olägenhet. Vite må, där så finnes nödigt, av domstolen föreläggas svaranden.

9 §.

Har domstol meddelat förordnande enligt 2 §, åligger det domstolen att inom fjorton dagar tillställa överexekutor avskrift av domstolens utslag.

10 §.

Klagan över överexekutors beslut i ärende som omförmäles i 3 § första stycket föres i den ordning som i utsökningslagen stadgas angående klagan över överexekutors utslag i annat utsökningsmål än i 2 kap. nämnda lag sägs.

Mot överexekutors beslut i fråga om kvarstad må talan ej föras.

11 §.

Böter som ådömas enligt 1 § skola tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1934 men skall i avseende å bulvanförhållande, som uppkommit före lagens ikraftträdande, icke äga tillämpning före den 1 juli 1935. Har före sistnämnda dag bulvanen hos Konungens befallningshavande anmält, att de aktier bulvanförhållandet avser icke kunnat avyttras, med angivande tillika av skälen därtill, åligger det Konungens befallningshavande, om det ej före den 1 januari 1936 visas att aktierna avyttrats, tillse att talan mot bulvanen om bulvanförhållandets upplösning anhängiggöres vid domstol. I sådant fall skall dock till straff dömas allenast där det befinnes att bulvanen icke åtgjort vad på honom ankommit för att bulvanförhållandet skulle bliva upplöst.

Har före den 1 juli 1935 anmälan ej gjorts efter vad i första stycket sägs, skall därefter vad i denna lag är stadgat äga tillämpning i avseende å bulvanförhållandet.

I anmälan varom i första stycket sägs skall angivas nominella värdet samt nummer och annan beteckning å de aktier som icke kunnat avyttras.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1934.

N Ä R V A R A N D E:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDEÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, anmäler fråga om lagstiftning angående bulvanförhållanden i fråga om aktier i vissa bolag samt anför:

»Genom stadganden om begränsningar i rätten till förvärv av fast egendom m. m. har man inom den svenska lagstiftningen särskilt under senare årtionden sökt förhindra dels mera betydande naturtillgångars övergång i utländska händer, dels ock utvidgning av bolags och föreningars jordinnehav på den jordbrukande befolkningens bekostnad. Den senare lagstiftningen — som ursprungligen avsåg endast de norra länen — föranleddes främst av de farhågor för bondeklassens försvagande och därav följande samhälleliga olägenheter som väcktes genom de stora skogsbolagens jordförvärv.

Lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag uppställer som huvudregel förbud för utländska och vissa svenska rättssubjekt — bl. a. aktiebolag — att utan Kungl. Maj:ts tillstånd förvärva fast egendom eller gruva. Vad angår svenska aktiebolag, vilkas aktier skola vara ställda till viss man, göres emellertid enligt lagen inskränkningen i rätten till egendomsförvärv beroende av huruvida bolaget i sin bolagsordning intagit förbehåll, som innefattar föreskrift att endast en mindre del av aktierna eller aktier företrädande en mindre del av rösttalet i bolaget, kunna förvärfvas av sådant rättssubjekt som endast med Kungl. Maj:ts tillstånd äger förvärva fast egendom eller gruva; har dylikt förbehåll intagits i bolagsordningen, äro bolagets fastighetsförvärv icke vidare underkastade de i lagen stadgade inskränkningarna. Därjämte innehåller lagen förbud mot överlåtelse av aktier i vissa svenska aktiebolag till sådant rättssubjekt som enligt lagen icke kan fritt förvärva fast egendom eller gruva.

Nu gällande bestämmelser om bolags och föreningars rätt att förvärva fast egendom återfinnas i lagen den 18 juni 1925 angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom. Förbudet avser fast egendom å landet och i stad utanför det till bebyggande planlagda området. I lagen finnas

upptagna vissa undantag från förbudet, och tillstånd till fastighetsförvärv kan enligt särskilda bestämmelser meddelas av Kungl. Maj:t.

Redan under den tid då den norrländska förbudslagstiftningen var gällande fästes uppmärksamheten på den stora omfattning, i vilken bolagen kringgingo denna lagstiftning genom användande av bulvaner, och den utredning som med anledning härav företogs ledde slutligen till lagstiftning om bulvanförhållande i avseende å fast egendom.

Genom lagen den 18 juni 1925 om bulvanförhållande i fråga om fast egendom föreskrevs vidtagande av tvångsåtgärder för upplösande av sådana bulvanförhållanden, vilka innebära kringgående av förbud mot fastighetsförvärv. Enligt denna lag anses bulvanförhållande föreligga, då i lag stadgat förbud att utan tillstånd eller särskilt godkännande förvärva eller behålla fast egendom kringgås därigenom att den som har fång till viss egendom är bulvan för någon, mot vilken dylikt förbud är i fråga om egendomen gällande. På talan av allmän åklagare skall domstol, då sådant bulvanskap befinnes vara för handen, förordna att överexekutor skall pröva huruvida egendomen skall säljas å offentlig auktion. Då sex månader förflutit efter det domstolens beslut vunnit laga kraft, har överexekutor att meddela förordnande om egendomens försäljning, därest ej av lagfartsprotokollet framgår att egendomen avyttrats. Det åligger länsstyrelserna att ägna särskild uppmärksamhet däråt att förekommande bulvanförhållanden bliva beivrade. Vissa befattningshavare, nämnder och styrelser äro pliktiga att, då anledning förefinnes till antagande att bulvanförhållande föreligger, göra anmälan därom till länsstyrelsen.

Den sistberörda lagstiftningen avsåg att förhindra kringgående genom bulvan av förbuden såväl för bolag som för utländska rättssubjekt att utan särskilt tillstånd förvärva fast egendom. Däremot berördes i samband med denna lagstiftning alls ej frågan om förebyggande av bulvanförhållande i fråga om aktier som ej må förvärfvas av utlänning. Genom överlåtelse till bulvaner av aktier i de bolag som avses i 1916 års lag kan dennas syfte omintetgöras i lika hög grad som genom maskerade fastighetsöverlåtelser i strid mot de i lagen meddelade förbudsbestämmelserna. Det har efter lagens tillkomst kunnat konstateras att bulvanförhållanden beträffande aktieinnehav i ej ringa omfattning förekomma, vilka uppenbarligen åsyfta kringgående av lagens bestämmelser. Ett sådant kringgående kan ske därigenom att en enskild svensk medborgare åtager sig att utåt framträda såsom ägare till aktierna eller ock därigenom, att för nämnda uppgift ett särskilt rättssubjekt bildas, t. ex. ett aktiebolag, som kan framträda såsom ägare till aktierna, ehuru i själva verket bolaget genom kredittagning från utländsk intressent förmedlar ett aktieinnehav för dennes räkning. Ofta föreligger ej direkt kreditgivning från huvudmannens sida till bulvanen utan en ekonomisk transaktion genom en utländsk bank med en svensk bank, av vilken kreditgivning sedan sker till den svenske bulvanen.

Förut i dag har Kungl. Maj:t beslutat att genom proposition (nr 217) föreslå riksdagen att antaga ett inom justitiedepartementet utarbetat förslag till

vissa ändringar i 1916 års lag, åsyftande att beträffande svenska aktiebolag vilkas rörelse innefattar tillgodogörande av landets naturtillgångar skärpa villkoren för rätt att utan särskilt tillstånd enligt nämnda lag förvärva fastigheter och gruvegendom. Enligt gällande bestämmelser kan aktiebolag vars aktiebrev skola vara ställda till viss man och vari aktier med olika röstvärde finnas erhålla sådan frihet, därest i bolagsordningen intages förbehåll med bestämmelse att allenast så många aktier att rösttalet för dem vid varje tid utgör mindre än en femtedel av rösttalet för bolagets samtliga aktier må överlåtas å utländska eller med dem likställda svenska rättssubjekt. Enligt det föreliggande förslaget skall förbehållet dessutom innehålla att de aktier som fritt må överlåtas skola motsvara mindre än en femtedel av hela aktiekapitalet. Förslaget stadgar vidare inskränkning i rätten till aktieöverlåtelse, om bolag som nu nämnts innehar naturtillgångar av viss art och omfattning. Inskränkningen skall gälla till dess förbehåll av den föreslagna innebörden blivit infört i bolagsordningen. — Genomförandet av en lagändring i den riktning förslaget åsyftar kan otvivelaktigt komma att utgöra en anledning för dem som drabbas därav att söka undgå de strängare reglerna genom förfaranden av det slag som i det föregående beskrivits. Man kan sålunda icke bortse från möjligheten att lagändringen skulle kunna föranleda att frekvens av bulvanförhållanden beträffande förvärv och innehav av aktier ökades, vilket med hänsyn till betydelsen ur samhällets synpunkt av den ifrågavarande lagstiftningen måste anses betänkligt. Redan de hittills konstaterade bulvanförhållandena på detta område ådagalägga behovet av lagregler som giva myndigheterna medel att ingripa mot missbruk av sådan natur. Omsorgen om de nya föreskrifternas effektivitet synes vara en omständighet som kommer behovet av dylika regler att framträda med ökad styrka.

Frågan om åtgärder mot aktieförvärv genom bulvaner har under innevarande år varit föremål för utredning inom justitiedepartementet. På grundval av denna utredning har utarbetats ett utkast till lag om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag, upptagande stadganden om straff för den som med avvseende å aktier är bulvan för någon som enligt lag ej må förvärva aktierna samt om dylika bulvanförhållandens avveckling.

Lagutkastets 1 § innehåller följande: Där ett enligt lag gällande förbud mot förvärv av aktier i vissa svenska aktiebolag kringgås därigenom att den som förvärvat sådana aktier är bulvan för någon mot vilken förbudet är gällande, i det att han huvudsakligen för dennes räkning framträder såsom ägare till aktierna, skall bulvanen straffas med dagsböter eller fängelse. För det fall att bulvanen är bolag eller annan samfällighet, drabbar straffet styrelseledamot eller annan som är satt att leda samfällighetens angelägenheter, där han med hänsyn till vad av honom åtgjorts eller underlåtits finnes hava medverkat till bulvanförhållandet.

Rörande åtgärder för upplösning av bulvanförhållande föreslås enligt 2—5 §§ i utkastet huvudsakligen följande bestämmelser: Om det i mål mot en bul-

van befinnes att denne själv innehar aktierna eller att dessa finnas hos någon som innehar dem för bulvanens räkning eller som av denne erhållit dem som pant, skall domstolen meddela förordnande därom att aktierna skola säljas genom överexekutors försorg, därest icke bulvanen inom sex månader från det domstolens utslag vunnit laga kraft visar att aktierna sålts till någon som enligt lag ägt förvärva dem (2 §). Försäljning genom överexekutors försorg skall ske å offentlig auktion jämlikt förordningen den 23 oktober 1914 om vad vid försäljning av värdepapper i vissa fall skall iakttagas. Auktionen skall hållas antingen i Stockholm eller i annan stad, där särskild av stadens handels- och sjöfartsnämnd antagen mäklare finnes. Bulvanen får ej själv inropa aktierna. Inflytande medel skola uppbäras av utmätningsmannen i försäljningsorten. Om aktierna äro pantsatta av bulvanen, må försäljning ske allenast med bibehållande av panthavarens rätt, där ej denne nöjes med att för sin betalning hålla sig till köpeskillingen. I övrigt skall i tillämpliga delar förfaras såsom om aktierna utmätts till gäldande av fordran hos bulvanen. Försäljning i annan ordning än nu nämnts skall emellertid på bulvanens begäran kunna medgivas av överexekutor om skäl därtill visas. I sådant fall skola aktierna ställas under vård och förvaltning av god man, som har att i samråd med bulvanen föranstalta om försäljningen. Gode mannen skall beträffande sitt uppdrag vara underkastad förmynderskapslagens bestämmelser (3 §). Under rättegången mot bulvanen skall domstolen äga att förordna om kvarstad å de aktier bulvanförhållandet avser, där de anträffas hos bulvanen eller någon som innehar dem för bulvanens räkning eller som av denne erhållit dem såsom pant. Innan målet förekommit vid domstolen, äger åklagaren hos överexekutor begära kvarstad å aktierna. Kvarstad skall ej utgöra hinder för aktiernas försäljning till någon som enligt lag äger förvärva dem, men aktierna få ej utlämnas med mindre överexekutor förordnat därom (4 §). Är bulvanen såsom aktieägare införd i aktieboken, skall domstolen förordna att han icke må utöva aktieägares befogenheter; härom skall anteckning göras i aktieboken sedan utslaget vunnit laga kraft (5 §).

Utkastet innehåller därjämte vissa stadganden av huvudsakligen processuell natur. Bland dessa märkes föreskrift därom att den för vilken bulvanförhållandet ingåtts skall innan försäljningsförordnande meddelas erhålla tillfälle att yttra sig i målet.

Den föreslagna lagen skall enligt utkastets slutbestämmelser träda i kraft den 1 juli 1934 men i avseende å bulvanförhållande som uppkommit före ikraftträdandet icke äga tillämpning före den 1 juli 1935. Beträffande sådant bulvanförhållande skall dessutom gälla följande: Om bulvanen före den 1 juli 1935 hos Konungens befallningshavande anmält att försäljning av aktierna ej kunnat ske samt tillika angivit skälen därtill, har Konungens befallningshavande att, om det ej före den 1 januari 1936 visas att försäljning ägt rum, tillse att talan mot bulvanen om bulvanförhållandets upplösning anhängigöres vid domstol. I sådant fall skall ej till straff dömas, där det befinnes att bulvanen åtgjort vad på honom ankommit för att bulvanförhållandet skulle bliva upplöst. Om däremot anmälan ej gjorts före den 1 juli 1935, skola efter näm-

da dag lagens föreskrifter omedelbart träda i tillämpning i avseende å bulvanförhållandet.

Efter remiss den 23 februari 1934 ha yttranden över lagutkastet jämte en promemoria i ämnet avgivits av bank- och fondinspektionen, kommerskollegium, patent- och registreringsverket, rikskommissionen för ekonomisk försvarsberedskap samt styrelserna för Sveriges industriförbund och Svenska bankföreningen. Kommerskollegium har jämte det egna utlåtandet avlämnat yttrande av fullmäktige i järnkantoret.

De enligt utkastet ifrågasatta lagbestämmelserna ha lämnats utan erinran av bank- och fondinspektionen, patent- och registreringsverket, rikskommissionen samt styrelserna för industriförbundet och bankföreningen. De nämnda styrelserna ha i gemensamt yttrande uttalat, att genom en lag med föreslaget innehåll skulle 1925 års lag om bulvanförhållande i fråga om fast egendom erhålla ett komplement som måste anses logiskt befogat. Om, såsom styrelserna vågade antaga, en sådan lag befundes i tillämpningen motsvara sitt syfte, borde därav följa att farhåga icke vidare behöfde hysas för att 1916 års lag skulle kunna i särskilda fall genom på bakväg träffade anordningar berövas sin effektivitet. Det borde vara uteslutet att en lagstiftning med sådan innebörd som den nu ifrågasatta skulle kunna för landets förhållande utåt vara till olägenhet. Givetvis borde ingen kunna med fog göra någon invändning mot att ett land genom lagstiftningsåtgärd av rimlig beskaffenhet förlånade tillbörlig respekt åt gällande lag.

Kommerskollegium har anfört: Kollegium ville principiellt icke rikta någon erinran mot lagutkastet såvitt anginge sådana bulvanförhållanden som uppstode efter den nya lagens ikraftträdande. Emellertid ville kollegium icke underlåta att erinra om att lagrådet i anledning av remiss av 1925 års departementsförslag till bulvanlag uttalade en maning att å det ifrågavarande lagstiftningsområdet framgå med försiktighet. De av lagrådet vid nämnda tillfälle framförda synpunkterna torde i viss mån alltjämt äga giltighet och torde böra föranleda att övergångsvis större hänsyn än som i utkastet skett toges till bestående förhållanden. Kollegium ville under åberopande härav ifrågasätta huruvida icke i övergångsbestämmelserna viss dispensbefogenhet kunde inrymmas åt Kungl. Maj:t.

Fullmäktige i järnkantoret ha funnit betänkligheterna mot en utsträckning av den ifrågasatta kriminaliseringen av bulvanförhållanden till redan bestående förhållanden så stora att de vida övervägde hänsynen till den nytta som skulle kunna påräknas därav. Det finge icke förbises att de rättshandlingar som grundat bulvanförhållanden av det slag man nu ville komma åt alltid varit, då de vidtagits, formellt oantastliga.

**Departements-
chefen.**

Såsom i det föregående nämnts avser 1925 års bulvanlag att åstadkomma upplösning av bestående bulvanförhållanden medelst egendomens försäljning i exekutiv ordning. Det är uppenbart att den praktiska tillämpningen av lagen väsentligt underlättas av det i fråga om fast egendom rådande inskri-

ningsväsendet. Genom lagfarts- och inteckningsärendenas offentliga registrering kan en fastighets övergång till ny ägare och dess gravationer följas. Och såsom föremål för exekutiva åtgärder är tydligen den fasta egendomen på helt annat sätt tillgänglig än lös egendom. En på myndigheterna ankommande övervakning av bulvanförhållanden som direkt röra fastigheter kan sålunda — liksom ett offentligt ingripande mot dylika förhållanden — relativt lätt anordnas på sätt 1925 års lag föreskriver. Helt annorlunda ställer sig saken då fråga är om lös egendom. Vad nu särskilt angår aktier är sålunda att märka, att aktiebolagslagen icke stadgar obligatorisk registrering i aktieboken av dessas ägare såsom villkor för rätt till vinstutdelning. I stor utsträckning underlåtes ock registrering, särskilt av aktier som ofta äro föremål för omsättning. I följd härav saknas en av de viktigaste förutsättningarna för anordnande av en effektiv kontroll över aktieförvärven. Det torde icke kunna ifrågasättas att härutinnan skulle vidtagas någon ändring i aktiebolagslagen. Erinras må att det av 1905 års aktiebolagskommitté framlagda förslaget till lag om aktiebolag intog den ståndpunkten att aktieägares registrering i aktieboken skulle utgöra villkoret för åtnjutande av de rättigheter som tillkomma aktieägare, således även för rätten till vinstutdelning. Vid granskningen i lagrådet år 1909 påvisades de olägenheter som med hänsyn till aktieomsättningen skulle föranledas av en dylik regel, och denna blev icke heller upptagen i det slutliga lagförslaget. De skäl som vid lagens tillkomst anfördes mot registreringstvång av angivet slag göra sig naturligen i än högre grad gällande efter den utveckling som under de senaste båda årtiondena ägt rum på ifrågavarande område. En återgång till kommittéförslagets ståndpunkt synes alltså under nuvarande förhållanden vara helt utesluten.

Vad nu anförts beträffande generella föreskrifter om registrering såsom villkor för vinstutdelning torde äga giltighet även i fråga om andra tänkbara åtgärder för genomförande av registreringstvång i syfte att möjliggöra kontroll av aktieöverlåtelser.

Det återstår under sådana omständigheter endast att överväga huruvida andra medel än de som kommit till användning i 1925 års bulvanlag stå till buds för bekämpandet av de nu ifrågavarande rättsstridiga företeelserna. Främst erbjuder sig härvid utvägen att kriminalisera bulvanförhållandena.

Frågan om kriminalisering av bulvanförhållanden var under förarbetena till 1925 års bulvanlag föremål för ingående prövning.

I det under år 1918 inom justitiedepartementet upprättade förslaget till 'lag med vissa bestämmelser till stävande av förvärv av fast egendom i annans namn m. m.' upptogos inga föreskrifter om straffpåföljd för själva bulvanförhållandet. Flera av de myndigheter som avgåvo utlåtanden över förslaget framhöllo däremot att det verksamaste medlet att förhindra bulvanförvärv vore en kriminalisering av åtgärden med strängt straff för den brottslige och eventuellt tvangs försäljning av fastigheten. Ett av jordkommissionen år 1920 framlagt förslag till 'lag om åtgärder till upphävande av bulvanförhållande i fråga om fastighet' intog dock i förevarande hänseende

samma ståndpunkt som det tidigare departementsförslaget. I motiveringen förklarade sig jordkommissionen anse att den väg som angivits i de berörda yttrandena icke skulle leda till målet. Skulle kriminalisering tillgripas, kunde nämligen, yttrade kommissionen, av lätt insedda skäl ansvarspåföljden icke knytas vid bulvanförhållandet såsom sådant utan vid den handling varigenom bulvanförhållandet upprättats. Då åt en straffbestämmelse icke kunde förlänas retroaktiv verkan, skulle följden bli att alla bulvanförhållanden som tillkommit innan lagen trätt i kraft fölle utom densamma räckvidd. En i och för sig tänkbar anordning att beträffande äldre bulvanförhållanden stadga skyldighet att inom viss tid upplösa desamma och belägga underlåtet att uppfylla denna förpliktelse med straff ansåge kommissionen av flera skäl icke vara att förorda.

I sitt under år 1921 avgivna förslag till 'lag med bestämmelser angående rätt att förvärva och besitta fast egendom' intog emellertid jordkommissionen en annan ståndpunkt och föreslog nu bulvanförhållandets kriminalisering vad anginge såväl bulvanen som hans huvudman. Kommissionen anförde härom: Ur legislativ synpunkt torde intet hinder föreligga att med straff belägga ett sådant förfarande som ett kringgående av gällande lagar genom användande av bulvan innebure. Otvivelaktigt skulle härigenom de bestämmelser som komme att uppställas för att förhindra ett sådant kringgående avsevärt vinna i effektivitet. Förnekas kunde ej att därest straff hotade dem som inlåte sig på bulvanskap, detta skulle verka mera avhållande än om påföljden av ett bulvanförvärf endast vore den, att kontrahenterna tvingades att avhända sig den fastighet som förvärvats. Härtill komme den moraliska verkan som en kriminalisering av en handling alltid innebure, i det att handlingen i det allmänna rättsmedvetandet därigenom ytterligare fastsloges såsom otillåten och rättsstridig. Verkan härav borde ej underskattas. Ingen torde väl förvärva en fastighet genom bulvan utan att han hade förtroende för dennes pålitlighet. Växte det nu fast i det allmänna medvetandet att det vore en brottslig handling att vid förvärf av fastighet låta använda sig såsom bulvan åt någon som icke utan tillstånd eller särskild prövning ägde förvärva densamma, komme det sannolikt att möta avsevärda svårigheter att för genomförande av bulvanköp anskaffa pålitlig bulvan. Personer som vore måna om sitt anseende torde säkerligen icke komma att låta använda sig för sådant ändamål. De skäl för en kriminalisering av bulvanskap som sålunda anförts hade kommissionen funnit vara så tungt vägande att kommissionen vid närmare övervägande av saken funnit sig böra förorda en sådan anordning. Härvid uppstode dock den frågan, huruvida straffbarheten borde anknytas enbart till den överenskommelse i och för sig, uttrycklig eller tyst, som parterna finge anses hava ingått med varandra om grundande av ett bulvanskap. Givetvis finnes det, teoretiskt sett, intet hinder för att straffbelägga själva överenskommelsen, men det torde näppeligen kunna påvisas några omständigheter som krävde en så långt gående kriminalisering. Enligt kommissionens tanke borde för den skull, därest bulvanskap i fråga om äganderätt till fast egendom skulle kriminaliseras, straff-

barheten inträda först då parterna praktiskt genomförde bulvanskapet, d. v. s. i och med det att bulvanens huvudman började utöva en ägares rådighet över den fastighet som vore föremål för bulvanskapet.

I enlighet med vad kommissionen sålunda anfört upptogs i lagförslaget straffbestämmelse för den som i strid med det i förslaget stadgade förbudet brukade bulvan eller lät bruka sig såsom bulvan. Straffet skulle utgöra böter från och med 100 till och med 10,000 kronor eller fängelse.

I det på grundval av jordkommissionens sist omförmälda förslag inom justitiedepartementet utarbetade förslaget till 'lag om bulvanförhållande i fråga om fast egendom' bibehöllos de nämnda straffbestämmelserna i sak oförändrade. Vid remiss till lagrådet år 1925 av detta departementsförslag förklarade sig departementschefen i huvudsak instämma i vad jordkommissionen i sitt år 1921 avgivna betänkande anfört rörande kriminalisering av bulvanförhållanden. Departementschefen tillade: Att inlåta sig på bulvanförhållande måste anses såsom en brottslig handling, vilken fortlöpte från det bulvanförhållandet ingåtts till dess det bleve upplöst. På grund härav borde preskriptionstiden för åtalande av bulvanförhållande räknas från tiden för dess upplösande. Den av kommissionen föreslagna straffskalan hade departementschefen med hänsyn till de stora ekonomiska värden som bulvanförhållande kan avse att vinna samt nödvändigheten att relativt strängare bestraffa upprepad förbrytelse funnit vara motiverad.

Lagrådet framhöll — vid behandlingen av förslagets bestämmelser om det civila tvångsmedlet, fastighetens exekutiva försäljning, — vissa synpunkter vilka innebure en särskild maning att å det ifrågavarande lagstiftningsområdet framgå med försiktighet. Sålunda påpekade lagrådet, bland annat, den svaghet ur rättsordningens synpunkt som låge däri att med förslaget avsåges att stifta lag mot kringgående av förbudsstadganden, vilkas direkta överträdande ej vore kriminaliserat utan hindrades genom regler om ogiltighet eller civiltvång. Vad lagrådet uttalat i fråga om förutsättningarna för användandet av det civila tvångsmedlet ägde, enligt lagrådets yttrande över de föreslagna straffstadgandena, i än högre grad tillämplighet även i avseende å det tvångsmedel som vore avsett att komma till stånd genom bulvanförhållandets kriminalisering. De betänkligheter som härutinnan mötte vore enligt lagrådets åsikt av den betydelse att lagrådet ansåge sig böra bestämt avstyrka förslaget i denna del. — I övrigt anförde lagrådet, att det väl vore sant att ur rättsprincipiell synpunkt något ovillkorligt hinder icke kunde anses möta att med straff belägga sådant kringgående av gällande förbud att förvärva och behålla fast egendom varom vore fråga, åtminstone såvitt anginge bulvanförhållanden som kunde uppstå efter det en lagstiftning av angiven beskaffenhet kommit till stånd. Men å andra sidan framhölls att den föreslagna tvångsförsäljningen ensamt för sig innebure ett så kraftigt ingrepp på ett område som i allt fall åtminstone formellt vore ordnat i överensstämmelse med gällande lag, att man torde skäligen böra för det dåvarande låta därvid bero. Först om det skulle visa sig att man ej enbart på denna väg kunde hindra kringgåendet av för-

budslagstiftningen, syntes det vara anledning tillgripa kriminalisering såsom ett yttersta medel för motverkande av uppkomsten av bulvanförhållanden på ifrågavarande område.

I det slutliga, till riksdagen överlämnade lagförslaget voro straffbestämmelserna strukna. Departementschefen uttalade till statsrådsprotokollet att han med anledning av lagrådets starka betänkligheter mot kriminalisering ansett sig böra om än med tvekan utesluta bestämmelserna därom, samt tillade att om det skulle visa sig att man ej kunde hindra kringgående av lagstiftningen rörande inskränkning i rätten att förvärva fast egendom genom att stadga allenast tvångsförsäljning, man torde till förnyat övervägande få upptaga frågan huruvida icke kriminalisering av bulvanförhållandet vore det lämpligaste medlet att söka förebygga dylikt kringgående.

De i det föregående nämnda förslagen vilka innehålla stadganden om straff för bulvaner och deras huvudmän bygga på uppfattningen att en lag riktad mot bulvanförhållanden svårligen kan vinna åsyftad förebyggande verkan, med mindre den uppställer dylika stadganden. Vad angår nu gällande bulvanlag torde dock den hittills vunna erfarenheten närmast få anses hava ådagalagt att lagen, trots avsaknaden av straffstadganden, utgjort ett verksamt medel mot utbredningen av bulvanförhållanden av det slag densamma berör. Att så blivit fallet måste tillskrivas de kontrollmöjligheter som inskrivningsväsendet samt själva beskaffenheten av den ifrågavarande egendomen erbjuda. Då det däremot gäller bulvanförhållanden i fråga om aktier, äro förutsättningarna för kontroll från det allmännas sida ringa, och man har fördenskull grundad anledning till antagande att enbart föreskrifter om civila tvångsåtgärder skola visa sig föga verksamma. Dessutom torde sådana tvångsåtgärder ej kunna föreskrivas i full omfattning. Under angivna omständigheter synes det ofrånkomligt att en mot dessa senare bulvanförhållanden riktad lagstiftning huvudsakligen måste grundas på kriminalisering av desamma. De uttalanden som under förarbetena till 1925 års lag fällts angående betydelsen av straffsanktion äro otvivelaktigt berättigade; framför allt bör, såsom jordkommissionen framhållit, icke underskattas den moraliska verkan av straffstadganden.

Det torde icke vara tvivel underkastat att en lagstiftning, som inför straff för dem som låta bruka sig såsom redskap för kringgående av de till det inhemska näringslivets skydd givna förbudsbestämmelserna, skall för den allmänna opinionen framstå såsom berättigad. Uppenbart är också att en lagstiftning av nu ifrågasatt slag i främsta rummet bör rikta sig mot bulvanen. Däremot synes det mera tvivelaktigt huruvida i lagen lämpligen även bör uppställas straff för bulvanens huvudman. I det förut omnämnda, av jordkommissionen år 1921 framlagda lagförslaget liksom i det sedermera till lagrådet remitterade förslaget voro straffstadganden upptagna, vilka riktade sig mot båda parterna i bulvanförhållandet. Vid utarbetandet av de nämnda förslagen framstod såsom det väsentliga ändamålet med lagstiftningen att förhindra de bulvanförvärv av fastigheter, framför allt skogsegendomar, som för svenska bolags räkning i stor utsträckning skedde med kringgående av lagen angående förbud i vissa fall för bolag och förening att förvärva fast egendom. Bulvan-

lagen har ju också i praktiken så gott som uteslutande erhållit tillämpning beträffande dylika bulvanförhållanden, i vilka alltså båda kontrahenterna äro inhemska rättssubjekt. Den nu ifrågasatta lagstiftningen riktar sig däremot mot förhållanden, där ena parten, huvudmannen, vanligen är ett utländskt rättssubjekt. Det torde därför med visst fog kunna göras gällande, att om i den nya lagen upptoges straffpåföljd för huvudmannen i bulvanförhållandet, lagen erhöle en räckvidd som mången gång skulle te sig föga tilltalande. Med utgångspunkt från den uppfattning som i straffstadgandena främst ser ett medel att i det allmänna rättsmedvetandet här i landet inskräpa bulvanförhållandets rättsstridighet och därigenom förebygga att svenska medborgare låta använda sig såsom bulvaner, lär man dessutom kunna påstå att straffbestämmelser som rikta sig mot huvudmannen icke äro av synnerlig vikt för vinnande av syftet med lagstiftningen. Det mot bulvanen riktade straffhotet skulle nämligen ur denna synpunkt kunna anses tillfyllest såsom ägnat att försvåra anskaffandet av svenska medborgare, lämpliga för det ifrågavarande ändamålet. Slutligen må anmärkas att straffstadganden mot den utländske huvudmannen icke skulle kunna bringas i tillämpning i det oftast förekommande fallet att denne icke vistas i Sverige.

Emellertid torde lagen icke böra inskränkas till att stadga straff för bulvanen utan även sörja för bulvanförhållandets avveckling. Tvångsåtgärder i sådant syfte synas böra föreskrivas för de fall då bulvanen själv innehar aktierna eller då aktierna finnas hos någon som innehar dem för bulvanens räkning eller som av denne erhållit dem såsom pant. För det troligen betydande antal fall då aktierna äro i huvudmannens besittning och således regelmässigt ej äro åtkomliga, torde tvångsavveckling ej vara möjlig att genomföra, och en generell regel om ingripande i dylika aktieinnehav synes fördenskull vara av föga praktiskt värde. En dylik föreskrift lär för övrigt böra följdriktigt leda till att även aktieinnehav grundade på direkt förvärv av aktierna utan anlitande av bulvan genom lagbestämmelser gjordes till föremål för ingripande. Åtgärder mot sådana aktieinnehav torde emellertid icke vara att förorda. De utvägar som kunna tänkas härför skulle för visso vara ägnade att på den internationella marknaden rubba förtroendet för svenska aktier.

De bestämmelser om upplösning av bestående bulvanförhållanden som kunna komma i fråga böra, synes det, i princip ansluta sig till de i 1925 års lag upptagna stadgandena, enligt vilka den egendom bulvanförhållandet avser skall försäljas i exekutiv ordning, därest icke på frivillighetens väg en avveckling av bulvanförhållandet kommer till stånd inom viss tid — sex månader — efter domstolsutslaget.

I likhet med 1925 års lag torde den nya lagen böra bygga på uppfattningen att bulvanen — oavsett vad mellan kontrahenterna inbördes kan vara avtalat eller avsett — rättsligen är ägare till egendomen samt att följaktligen en av offentlig myndighet föranstaltad försäljning äger rum för bulvanens räkning. Med hänsyn härtill lär något principiellt hinder icke kunna anses föreligga

mot en anordning som, på sätt förut antytts, innebär att det processuella förfarandet riktar sig endast mot bulvanen. För tillgodoseende av huvudmannens intresse är det dock erforderligt att föreskrift meddelas därom att han under alla förhållanden skall beredas tillfälle att yttra sig i målet.

Med hänsyn till den säkerligen talrika förekomsten av bulvanförhållanden av det slag som nu är i fråga måste det anses vara av vikt, att lagstiftningen icke begränsas på sådant sätt att bulvanförhållanden, uppkomna före lagens ikraftträdande, lämnas oberörda av densamma. Uppenbart är dock att de övergångsstadganden, som beträffande dylika bulvanförhållanden kunna ifrågakomma, böra utformas under beaktande såväl av att lagstiftningen tidigare icke medgivit tvångsingripande som ock därav att syftet med stadgandena främst måste vara att åstadkomma avveckling på frivillighetens väg av de bestående bulvanförhållandena.

Såväl jordkommissionens senare förslag som det till lagrådet år 1925 remitterade förslaget innehöllo bestämmelser som i detta sammanhang äro av intresse. Enligt det förra skulle beträffande tidigare stiftat bulvanskap gälla att för upplösning av bulvanförhållandet beviljades en frist av sex månader från den föreslagna lagens ikraftträdande, vilken frist finge av Konungens befallningshavande på ansökan ytterligare förlängas med högst sex månader, när synnerliga skäl därtill visades föreligga. Därjämte stadgades att talan angående sådant bulvanskap finge anhängiggöras allenast därest det fortfor efter fristens utgång ävensom att ansvar ej finge ådömas den, beträffande vilken domstolen funne att det ej berott av honom att bulvanskapet ej blivit upplöst.

Departementsförslaget intog såtillvida en strängare ståndpunkt att talan om upplösning av äldre bulvanförhållande som alltjämt ägde bestånd vid lagens ikraftträdande skulle kunna anhängiggöras omedelbart därefter. Denna skärpning motiverades av departementschefen därmed att medgivandet av en frist av det slag jordkommissionen föreslagit skulle öppna alltför stora möjligheter för bulvanen och hans huvudman att under tiden på ett obehörigt sätt utnyttja fastighetens skogstillgång m. m. Något stadgande om dylik frist inflöt ej heller i lagen. Att märka är emellertid dels att mellan lagens utfärdande och dess ikraftträdande förflöt över ett halvt år, dels att lagen i motsats till departementsförslaget upptog den bestämmelsen att överexekutor först efter sex månader från det utslag i målet vunnit laga kraft skulle pröva frågan om egendomens försäljning. Lagen kom följaktligen att i realiteten giva ett tämligen väl tilltaget rådrum för privat avveckling av befintliga bulvanförhållanden.

Med avseende å straffstadgandena innehöll departementsförslaget att dessa ej skulle äga tillämpning beträffande bulvanförhållande som uppkommit före lagens ikraftträdande. Såväl bulvanen som den för vars räkning bulvanförhållandet ingåtts skulle vara skyldig att åtgöra vad på honom ankom för dess upplösning. Därest bulvanförhållandet fortfarande bestod sedan sex månader förflutit från lagens ikraftträdande och detta berodde på att någon av kon-

trahenterna icke fullgjort sin nyssnämnda skyldighet, skulle dock den försumlige straffas enligt lagens bestämmelser. I anslutning till dessa stadganden anförde departementschefen att han vore ense med jordkommissionen därutinnan att billighetskäl krävde att straffansvar icke omedelbart inträdde i fråga om bulvanförhållanden som stiftats före lagens ikraftträdande och vid nämnda tidpunkt alltjämt bestode. Frågan huruvida man beträffande dylikt bulvanförhållande överhuvud taget borde låta straffpåföljd inträda kunde vara föremål för olika meningar. Emellertid måste de personer som före lagens tillkomst inlåtit sig på bulvanförhållanden hava gjort detta i klar insikt om att de därigenom beginge en av statsmakterna ogillad om ock ej med straff belagd handling. Detta gällde ännu mera beträffande dem som efter lagens tillkomst men före dess ikraftträdande inginge bulvanförhållanden. Med hänsyn härtill hade departementschefen funnit hinder icke möta mot att i lagen upptoges stadganden av nyss angivna innehåll.

Då fråga är om aktier, synas de av departementschefen år 1925 anförda speciella skälen att omedelbart vidtaga åtgärder för upplösning av äldre bulvanförhållanden, nämligen risken för obehörigt förfarande med naturtillgångar, icke vara av nämnvärd praktisk betydelse. De för dessa bulvanförhållanden avsedda stadgandena torde, såsom redan antytts, böra givas sådant innehåll att de kunna förväntas föranleda frivillig avveckling av bulvanförhållandena i största möjliga utsträckning. En tämligen lång tid bör härför stå bulvanen till buds. Detta synes påkallat av hänsyn ej blott till bulvanens och huvudmannens intressen utan också därtill att stora utbud av vissa slag av aktier under en kortare tidrymd skulle — ej minst under nuvarande förhållanden — kunna medföra avsevärda olägenheter för andra, lojala ägare av sådana aktier. Den tidsfrist som sålunda bör anslås för privat avveckling torde lämpligen böra sättas till ett år räknat från lagens ikraftträdande, med rätt till ytterligare ett halvt års förlängning av respittiden för den som gör anmälan därom att hinder mött mot avveckling. Straffpåföljd för bulvanen synes böra inträda först sedan det visat sig att bulvanförhållandet icke blivit upphävt före respittidens utgång och, därest anmälan skett om hinder däremot, allenast om det befinnes att bulvanen icke åtgjort vad på honom ankommit för att bulvanförhållandet skulle bliva upphävt.

Därest bestämmelserna rörande tidigare uppkomna bulvanförhållanden, såsom ock i det remitterade lagutkastet skett, erhålla ett innehåll av väsentligen den beskaffenhet som nu angivits, torde all rimlig hänsyn hava tagits till de synpunkter vilka föranlett kommerskollegium och järnkantoret att i sina överutkastet avgivna yttranden framställa erinringar mot de föreslagna stadgandena.

Såsom av det anförda framgår har jag funnit det remitterade lagutkastet ägnat att i princip läggas till grund för en lagstiftning i ämnet. I nära anslutning till utkastet har därför utarbetats *förslag till lag om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag*. Beträffande förslaget särskilda bestämmelser torde följande böra anmärkas.

Den föreslagna lagens tillämplighetsområde har i 1 § angivits på det sätt att bulvanförhållandet skall innefatta kringgående av ett enligt lag gällande förbud mot förvärv av aktier i vissa svenska aktiebolag. Förbud för vissa rättssubjekt att förvärva aktier är stadgat i 12 § av 1916 års lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag. Sådant förbud följer ock av ett i bolagsordning intaget förbehåll av beskaffenhet som avses i 2 § andra stycket av 1916 års lag. Förvärv av aktie i strid mot förbehållet är nämligen enligt stadgandet i 3 § samma lag ogillt. Under förslaget falla ock aktieförvärv till kringgående av bestämmelsen i 17 § lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse, innefattande förbud för utländsk medborgare att förvärva aktie i svenskt bankaktiebolag. Däremot åsyftar förslaget ej att träffa det vidkommande aktiebolag i allmänhet i 51 § aktiebolagslagen gällande förbudet mot förvärv av egna aktier. Ej heller avses stadgandena i 45 och 161 §§ lagen om bankrörelse, vilka icke kunna anses innefatta förbud mot förvärv av aktier i vissa bolag.

Ett bulvanförhållande beträffande aktier torde vanligen uppkomma på det sätt att den som trots förbud önskar förvärva sådana låter förvärvet ske genom annan person, vilken utåt framstår såsom förvärvare och sedermera fortfar att framträda såsom ägare. Likaledes kan bulvanförhållande uppstå däri- genom att då en aktieägare avhänder sig aktier till någon som ej lagligen må förvärva dem, han samtidigt åtager sig att vara bulvan för denne. Och det kan vidare tänkas att en utlänning eller ett med sådan i förevarande hänseende likställt rättssubjekt själv förvärvar aktier transporterade in blanco och sedan vidtalar en person att fungera såsom bulvan.

Inledningsvis ha berörts de skilda former i vilka vid ett bulvanförhållande huvudmannens ekonomiska medverkan kan ha lämnats. Bland annat har framhållits att förhållandet mellan huvudmannen och bulvanen ej sällan förmedlas av ett eller flera andra rättssubjekt, vanligen banker. Avgörande för frågan huruvida ett bulvanförhållande föreligger bör naturligen endast vara det faktiska förhållande, som i det särskilda fallet finnes dolt bakom de växlande former som kommit till användning, nämligen att bulvanens ställning som ägare av aktierna väsentligen avser att med kringgående av gällande förbud bereda utlänning eller annan ett reellt delägarskap i bolaget.

I förslagets 1 § har såsom utmärkande för bulvanförhållandet angivits att bulvanen framträder såsom ägare till aktierna. Så måste naturligen under alla förhållanden anses vara fallet, om bulvanen låtit i aktieboken införa sig såsom ägare till dem. En omständighet att beakta är även att bulvanen lyft utdelning för aktierna eller utövat rösträtt eller annan befogenhet som tillkommer aktieägaren. Även på annat sätt kan bulvanen tänkas framträda såsom ägare. Huruvida han är innehavare av aktierna eller icke är däremot i och för sig utan betydelse för lagens tillämplighet. Det torde ej sällan förekomma att aktierna äro i huvudmannens besittning på grund av ett mellan kontrahenterna träffat pantavtal, avseende säkerhet för försträckning eller eventuellt för behöriga fullgörandet från bulvanens sida av de särskilda med bulvanskapet förbundna förpliktelserna. Under sådana omständigheter torde

redan själva pantsättningen hava innefattat utövande av befogenhet som bekräftar tillvaron av bulvanförhållandet på sådant sätt som i förevarande stadgande avses. Detsamma gäller tydligen, om pantsättning skett till annan än huvudmannen.

I de fall då bulvanen är ett aktiebolag eller en annan samfällighet bör naturligtvis straff drabba styrelseledamöter eller andra som äro satta att leda samfällighetens angelägenheter. Även utan en särskild bestämmelse följer detta av allmänna rättsgrundsatser. Emellertid kan det sättas i fråga, om ej med hänsyn till den stora betydelse bulvanförhållanden genom särskilt bildade rättssubjekt torde äga i det ekonomiska livet det är lämpligt, att av lagtexten uttryckligen framgår att lagen avser också sådana bulvanförhållanden. Som skäl härför torde jämväl böra framhållas angelägenheten därav att även sådana bulvaner komma att anlita den utväg till frivillig avveckling utan straffansvar som öppnas genom övergångsbestämmelserna. Det föreslås därför — i 1 § andra stycket — ett stadgande av innehåll, att om bulvanen är bolag eller annan samfällighet, straff skall drabba styrelseledamot eller annan som är satt att leda samfällighetens angelägenheter, där han med hänsyn till vad av honom åtgjorts eller underlåtits finnes hava medverkat till bulvanförhållandet. En medverkan kan avse såväl bulvanförhållandets uppkomst som dess fortvaro, och straff bör således inträda ej blott för den som deltagit i bulvanförhållandets anordnande, utan ock exempelvis för styrelseledamot som — efter det han erhållit kännedom om att bolaget inträtt i ett bulvanförhållande — underlåter att inom styrelsen påpeka att bulvanförhållandet föreligger och yrka på dess upplösning. Däremot synes ej den som saknat kännedom om bulvanförhållandet böra dömas till straff, även om vårdslöshet eller försummelse möjligen kan läggas honom till last. Liksom enligt huvudstadgandet ett uppsåtligt kringgående av förbudet erfordras synes även här böra föreligga en uppsåtlig åtgärd eller underlåtenhet av den som handlat för samfälligheten.

Ett ingripande för tvångsupplösning av ett bulvanförhållande bör, såsom tidigare framhållits, kunna äga rum icke blott då bulvanen själv innehar aktierna utan även då aktierna finnas hos någon som innehar dem för bulvanens räkning eller som av denne erhållit dem såsom pant. Det torde icke vara alltför sällsynt att aktieposter varom här är fråga äro av bulvanen belånade i svensk bank. Har pantsättningen, såsom ock torde förekomma, skett hos bulvanens huvudman, lär realisandet av tvångsåtgärderna vara beroende av huruvida huvudmannen finnes här i landet, vilket naturligen huvudsakligen inträffar om denne är ett svenskt rättssubjekt för vilket förbud mot aktieförvärv är gällande. För de fall i vilka enligt vad nu sagts ett ingripande bör kunna äga rum stadgas i 2 § av förslaget, att domstolen har att förordna att aktierna skola enligt överexekutors bestämmande försäljas, där ej bulvanen inom sex månader från det domstolens utslag vunnit laga kraft inför överexekutor visar att aktierna avyttrats till någon som enligt lag ägt förvärva dem. Den omständigheten att bulvanen är pliktig visa att han avyttrat

aktierna till någon som enligt lag äger förvärva dem medför, att de efter försäljningsförordnandet ej längre kunna försälas å Stockholms fondbörs. Vid börsförsäljning torde nämligen kontroll över vem som förvärvat aktierna ej kunna utan besvärande reglering genomföras. Någon väsentlig olägenhet härav lärer emellertid ej vara att befara. I fråga om börsnoterade aktier torde i allmänhet försäljning genom fondkommissionär kunna ske utom börsen till ungefär samma pris som vid börsförsäljning.

Mot de enligt 2 § föreslagna stadgandena skulle kunna anmärkas att bulvanen har möjlighet att till undvikande av aktieinnehavets avveckling med avsägelse av sitt bulvanskap överlämna aktierna till huvudmannen. Emellertid kommer huvudmannen med bulvanförhållandets upphörande i ett rättsläge som med hänsyn till det direkta fångets ogiltighet är synnerligen osäkert. Det torde därför få antagas att det även för honom bör framstå såsom önskvärt att aktieinnehavet avvecklas med anlitande vid behov av den utväg lagstiftningen anvisar för en mera långsam avveckling under hand. Dessutom må påpekas att om bulvanen undandrager sig att lojalt medverka till aktieinnehavets behöriga avveckling, denna omständighet naturligtvis kommer att beaktas vid straffmätningen.

Enligt 3 § bör försäljning av aktierna efter överexekutors bestämmande i regel ske å offentlig auktion i den ordning varom stadgas i förordningen den 23 oktober 1914. Försäljningen skall äga rum i Stockholm eller annan stad där särskild av stadens handels- och sjöfartsnämnd antagen mäklare finnes. I ärendet skall i tillämpliga delar så anses som om aktierna utmåtts för fordran hos bulvanen. Äro aktierna av denne pantsatta, kan således försäljning ske allenast med bibehållande av panthavarens rätt, där denne ej nöjes med att för sin betalning hålla sig till köpeskillingen. För de fall att en omedelbar försäljning å offentlig auktion med hänsyn till omständigheterna måste anses ogynnsam, torde överexekutor böra medgiva försäljning i annan ordning. Denna försäljning bör dock ej längre anförtros bulvanen, utan böra aktierna ställas under förvaltning av god man som avses i 11 kap. 4 § 6 p. förmynderskapslagen. Denne skall hava att i samråd med bulvanen på lämpligt sätt verkställa försäljningen. I de fall då beläning föreligger av större aktieposter, kan en avveckling med biträde av kurator vara lämplig, och särskilt då det gäller bulvanförhållanden uppkomna före lagens ikraftträdande synes en sådan avvecklingsform kunna bliva av betydelse.

Enligt 4 § skall till tryggnad av aktieinnehavets behöriga avveckling kvarstad kunna läggas å aktierna såväl före målets anhängiggörande som under dess handläggning.

Finner domstolen under handläggningen av målet att åklagaren har skäl för sin talan och att anledning föreligger till antagande att aktierna kunna anträffas hos bulvanen eller någon som innehar dem för bulvanens räkning eller som av denne erhållit dem såsom pant, torde i allmänhet förordnande om kvarstad böra meddelas av domstolen. Om domstolen i slutliga utslaget förordnar om aktiernas försäljning, skall kvarstadsförordnande städse meddelas

eller, där sådant förordnande tidigare givits, förklaras att förordnandet skall äga bestånd. Vinner utslaget laga kraft, skola efter utgången av den tid inom vilken bulvanen äger försälja aktierna, d. v. s. inom sex månader, aktierna på begäran utlämnas till överexekutor, där de ej innehavas såsom pant. Om däremot försäljningsförordnande i slutliga utslaget ej meddelas eller meddelat försäljningsförordnande i högre rätt upphäves, skall domstolen i utslaget pröva huruvida förut meddelat förordnande om kvarstad skall återkallas eller äga bestånd till dess utslaget vunnit laga kraft. Stadganden av nu angiven innebörd äro meddelade i första och andra styckena av 4 §.

Jämlikt tredje stycket i samma paragraf skall kvarstad ej hindra bulvanförhållandets avveckling genom privat försäljning, så länge en sådan försäljning ankommer på bulvanen, d. v. s. till dess sex månader förflutit från det förordnande om försäljning enligt 2 § vunnit laga kraft. En kvarstad som lägges efter utgången av nämnda tid medför således försäljningsförbud. Kvarstaden medför dock under alla förhållanden förbud mot aktiernas utlämnande utan överexekutors tillstånd, och för sådant tillstånd fordras att det visas att aktierna avyttrats till någon som enligt lag ägt förvärva dem.

Förordnande om kvarstad skall utan hänsyn till förd klagan genom utmätningssmannen verkställas i samma ordning som utmätning. Anträffas aktierna hos någon som av bulvanen erhållit dem som pant, skall kvarstaden, liksom i motsvarande fall utmätning, verkställas på det sätt att utmätningssmannen delgiver panthavaren förbud mot pantens utlämnande. Kvarstaden utgör emellertid ej hinder mot utmätning av de med kvarstad belagda aktierna, och panthavaren kan således, om han önskar påskynda realisationen av aktierna, begära utmätning och på sådant sätt erhålla aktierna försålda i exekutiv ordning. Vill panthavaren, där det i pantförskrivningen medgivits, eller eljest i samförstånd med bulvanen sälja aktierna under hand, måste det naturligen ske till någon som enligt lag äger förvärva dem. Rätten för panthavaren att under hand försälja aktierna torde få anses stå öppen till dess han erhållit del av beslut av överexekutor angående försäljning å offentlig auktion.

Rörande det i 4 § första stycket upptagna stadgandet om rätt för allmän åklagare att före anhängiggörande av mål mot bulvanen hos överexekutor begära kvarstad å de aktier bulvanförhållandet avser må anmärkas, att det samma icke ansetts behöva föranleda tillägg till 179 § utsökningslagen, enär det måste anses i sig innefatta bemyndigande för överexekutor att i dylikt fall besluta om kvarstad. Stadgandet i 188 § utsökningslagen torde böra medföra att kvarstaden förfaller, om målet ej instämts inom trettio dagar. Utan särskild bestämmelse synes det uppenbart att stadgandet i 194 § utsökningslagen om skyldighet för sökande att ställa pant eller borgen icke kan gälla allmän åklagare.

Då i mål om bulvanförhållande domstolen finner sådant styrkt, är det till fullföljande av lagstiftningens syfte erforderligt att bulvanen avstänges från möjlighet att fortsätta utövningen av de befogenheter som med avseende å

aktierna tillkomma honom. I förslaget 5 § har därför upptagits föreskrift av innehåll att i händelse bulvanen är införd i aktieboken såsom ägare till aktierna, domstolen skall i utslaget förordna att han icke vidare må utöva nämnda befogenheter.

Övriga stadganden i förslaget — med undantag för övergångsbestämmelserna, vilka i det föregående berörts — äga i huvudsak motsvarighet i 1925 års lag om bulvanförhållande i fråga om fast egendom. Desamma lära icke tarva någon närmare motivering.»

Föredraganden uppläser härefter omförmälda förslag till *lag om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag* av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

Gösta Tidelius.

F ö r s l a g

till

L a g

om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Kringgås ett enligt lag gällande förbud mot förvärv av aktier i vissa svenska aktiebolag därigenom att någon är bulvan för annan mot vilken förbudet är gällande, i det han huvudsakligen för dennes räkning framträder såsom ägare till aktierna, straffes den som sålunda är bulvan med dagsböter eller fängelse.

Är bulvanen bolag eller annan samfällighet, straffes styrelseledamot eller annan som är satt att leda samfällighetens angelägenheter, där han med hänsyn till vad av honom åtgjorts eller underlåtits finnes hava medverkat till bulvanförhållandet.

2 §.

Befinnes att bulvanen själv innehar de aktier bulvanförhållandet avser eller att aktierna äro hos någon som innehar dem för bulvanens räkning eller som av denne erhållit dem såsom pant, skall domstolen förordna att, där ej bulvanen inom sex månader från det domstolens utslag vunnit laga kraft inför överexekutor visar att aktierna avyttrats till någon som enligt lag ägde förvärva dem, aktierna skola säljas enligt överexekutors bestämmande.

3 §.

Då aktier skola säljas efter vad i 2 § sägs, skall försäljningen ske å offentlig auktion i den ordning varom stadgas i förordningen den 23 oktober 1914 om vad vid försäljning av värdepapper i vissa fall skall iakttagas; dock må överexekutor på begäran av bulvanen medgiva försäljning i annan ordning, såframt skäl därtill visas.

Försäljning av aktierna å offentlig auktion skall efter överexekutors bestämmande äga rum i Stockholm eller annan stad, där särskild av stadens handels- och sjöfartsnämnd antagen mäklare finnes. Å auktionen må bulvanen ej själv inropa aktierna. Inflytande medel skola uppbäras av utmätningssmannen i den stad där försäljningen äger rum. I övrigt skall i ärendet i tillämpliga delar så anses, som om aktierna utmätts till gäldande av fordran hos bulvanen. Äro aktierna av bulvanen pantsatta, skall försäljning ske med behållande av panthavarens rätt, där ej denne nöjes med att för sin betalning hålla sig till köpeskillingen. Bulvanen vare pliktig att betala kostnad som

ej kan i enlighet med 198 § utsökningslagen gäldas ur den försålda egendomen.

Har överexekutor medgivit försäljning i annan ordning än som stadgas i förordningen den 23 oktober 1914, skola aktierna ställas under vård och förvaltning av god man varom förmäles i lagen om förmynderskap. Gode mannen vare pliktig att i samråd med bulvanen, inom tid som med hänsyn till omständigheterna kan anses skälig, föranstalta om försäljning av aktierna. Gode mannen har att, då årsräkning eller sluträkning avgives, insända en avskrift av räkningen till överexekutor.

4 §.

Under rättegången mot bulvanen må domstolen, när skäl därtill äro, förordna, att de aktier bulvanförhållandet avser skola beläggas med kvarstad, därest de anträffas hos bulvanen eller någon som innehar dem för bulvanens räkning eller som av denne erhållit dem såsom pant. Där målet ännu ej vid domstolen förekommit, äge åklagaren hos överexekutor begära sådant förordnande om kvarstad som nyss sagts. Av domstolen eller överexekutor meddelat kvarstadsförordnande må återkallas av domstolen.

Förordnas om aktiernas försäljning efter vad i 2 § sägs, skall tillika i utslaget meddelas förordnande om kvarstad å aktierna eller, där sådant förordnande redan givits, förklaring att detta skall äga bestånd. Vinner utslaget laga kraft, skola sedan sex månader därefter förflutit aktierna, om å dem kvarstad blivit lagd, på begäran av överexekutor utlämnas till denne, där de ej innehavas såsom pant. Om försäljningsförordnande ej meddelas eller meddelat försäljningsförordnande varder i högre rätt upphävt, pröve domstolen i utslaget, huruvida förut meddelat förordnande om kvarstad skall återkallas eller äga bestånd till dess utslaget vunnit laga kraft.

Kvarstad varom nu är sagt utgöre ej hinder för bulvanen att, intill dess sex månader förflutit från det förordnande om försäljning enligt 2 § vunnit laga kraft, avyttra aktierna till någon som enligt lag äger förvärva dem; dock må aktierna ej utlämnas med mindre överexekutor därom förordnat.

5 §.

Är bulvanen såsom aktieägare införd i aktieboken, skall domstolen i utslaget förordna, att han icke må utöva de befogenheter vilka enligt lag eller bolagsordningen tillkomma sådan aktieägare; och skall anteckning därom ske i nämnda bok, sedan utslaget vunnit laga kraft.

6 §.

Talan enligt denna lag anhängiggöres och utföres av allmän åklagare, där ej i visst fall Konungens befallningshavande finner lämpligt förordna särskild åklagare.

Det åligger Konungens befallningshavande att ägna särskild uppmärksamhet däråt att förekommande bulvanförhållanden varda lagligen beivrade. Landsfogde, landsfiskal och stadsfiskal skola, då anledning finnes till an-

tagande att bulvanförhållande föreligger, därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

7 §.

Mål som i denna lag avses instämmas till rätten i den ort, där bulvanen bör inför domstol svara i tvistemål som röra hans person.

Målet skall behandlas i den för brottmål stadgade ordning, ändå att talan om ansvar ej föres.

8 §.

Innan förordnande meddelas enligt 2 §, skall tillfälle beredas den för vilken bulvanförhållandet ingåtts att yttra sig i målet.

Är anledning antaga, att av handling som finnes i svarandes värjo kan i målet vinnas upplysning som eljest ej är att tillgå, äger domstolen förelägga svaranden att förete handlingen, dock ej då fråga är om brev eller annat enskilt meddelande eller då skäl finnes antaga, att handlingens företeende kan, oberoende av målets utgång, lända svaranden eller någon, vilken med honom är i den skyldskap eller det svågerlag som i rättegångsbalken om jäv mot domare sägs, till skada eller synnerlig olägenhet. Vite må, där så finnes nödigt, av domstolen föreläggas svaranden.

9 §.

Har domstol meddelat förordnande enligt 2 §, åligger det domstolen att inom fjorton dagar tillställa överexekutor avskrift av domstolens utslag.

10 §.

Klagan över överexekutors beslut i ärende som omförmäles i 3 § första stycket föres i den ordning som i utsökningslagen stadgas angående klagan över överexekutors utslag i annat utsökningsmål än i 2 kap. nämnda lag sägs.

Mot överexekutors beslut i fråga om kvarstad må talan ej föras.

11 §.

Böter som ådömas enligt 1 § skola tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1934 men skall i avseende å bulvanförhållande, som uppkommit före lagens ikraftträdande, icke äga tillämpning före den 1 juli 1935. Har före sistnämnda dag bulvanen hos Konungens befallningshavande anmält, att de aktier bulvanförhållandet avser icke kunnat avyttras, med angivande tillika av skälen därtill, åligger det Konungens befallningshavande, om det ej före den 1 januari 1936 visas att aktierna avyttrats, tillse att talan mot bulvanen om bulvanförhållandets upplösning anhängiggöres vid domstol. I sådant fall skall dock till straff dömas allenast där det befinnes att bulvanen icke åtgjort vad på honom ankommit för att bulvanförhållandet skulle bliva upplöst.

Har före den 1 juli 1935 anmälan ej gjorts efter vad i första stycket sägs, skall därefter vad i denna lag är stadgat äga tillämpning i avseende å bulvanförhållandet.

I anmälan varom i första stycket sägs skall angivas nominella värdet samt nummer och annan beteckning å de aktier som icke kunnat avyttras.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 15 mars 1934.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet EKLUND,
regeringsrådet ASCHAN,
justitieråden GREFBERG,
FORSSMAN.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 9 mars 1934, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn C. G. Hellquist.

Lagrådet yttrade:

I sitt år 1925 avgivna utlåtande över förslaget till lag om bulvanförhållande i fråga om fast egendom framhöll lagrådet vissa med den ifrågasatta lagstiftningens egenartade karaktär sammanhängande synpunkter, vilka ansågos innebära en särskild maning att vid lagstiftningens genomförande framgå med försiktighet. Vad lagrådet då yttrade äger uppenbarligen i mångt och mycket tillämplighet även i avseende å det nu remitterade förslaget till lag om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag. De betänkligheter mot en lagstiftning av förevarande art, som kommit till uttryck i yttrandet, göra sig särskilt gällande när på sätt nu föreslås ingrepp skall ske även mot bulvanförhållanden, som uppkommit och ägt bestånd kanske lång tid innan fråga om lagstiftningsåtgärder mot dylika anordningar väckts och som därför mången gång — särskilt om anordningen indirekt länt till fördel för det bolag, i vilket de av bulvanen innehavda aktierna äro tecknade, och därigenom också för andra aktieägare — kan hava framstått såsom ett jämförelsevis oskyldigt utnyttjande av en lucka i vår lagstiftning. Till undanröjande av alltför stötande resultat av ett sådant ingrepp är det därför enligt lagrådets mening av vikt, att, därest lagstiftning i enlighet med det nu remitterade förslaget kommer till stånd, vid tillämpning av övergångsstadgandena rörande bestående bulvanförhållanden noga beaktas att deras syfte främst är att på frivillighetens väg åstadkomma en avveckling, som icke mer än nödigt rubbar uppkomna rättsför-

hållanden eller kränker någons rätt. I sådant hänseende synes den i förslaget medgivna utvägen att anförtro avvecklingen åt en god man ej sällan kunna bli av betydelse såsom en lämplig avvecklingsform.

För att den föreslagna lagen skall bli tillämplig kräves enligt 1 § att bulvanförhållandet innefattar kringgående av ett enligt lag gällande förbud mot förvärv av aktier i vissa bolag. På sätt departementschefen framhållit åsyftas härmed i första hand sådant förbud att förvärva aktier som enligt 1916 års lag om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag gäller för utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse eller därmed jämställd svensk samfällighet. Under förslaget faller ock kringgående av bestämmelsen i 17 § lagen om bankrörelse, varemot stadgandena i 51 § aktiebolagslagen samt 45 och 161 §§ lagen om bankrörelse icke åsyftas. Då förslagets sålunda angivna innebörd icke kan anses fullt tydligt framgå av lagtexten, synes denna böra underkastas någon jämkning.

Bestämmelsen i 2 § är uppenbarligen avsedd att gälla icke blott då bulvanen själv har aktierna i sin omedelbara besittning utan över huvud i sådana fall då han har en mera självständig rådighet över dem. Förordnande om försäljning bör sålunda exempelvis kunna meddelas i fråga om aktier, som bulvanen pantsatt och som sedermera av panthavaren deponerats hos annan. Till tydligare utmärkande av bestämmelsens innebörd synes avfattningen böra något jämkas. Sker så, bör även 4 § på motsvarande sätt omformuleras.

Enligt 190 § utsökningslagen tillkommer det överexekutor att även efter det saken blivit instämd till domstol häva kvarstad som blivit av överexekutorn lagd. I fråga om kvarstad, som meddelas av överexekutor enligt 4 § i det förevarande lagförslaget, lärer vara avsett att befogenhet som nyss nämnts icke skulle tillkomma överexekutor sedan målet förekommit vid domstolen. Ett förtydligande av paragrafen i nu angivet hänseende kan möjligen anses påkallat.

I övrigt lämnar lagrådet förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementets ärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1934.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, anmäler lagrådets den 15 mars 1934 avgivna utlåtande över det den 9 mars 1934 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om bulvanförhållande i fråga om aktier i vissa bolag*.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden:

»Avfattningen av 1 och 2 §§ har i enlighet med lagrådets hemställan jämkats i förtydligande syfte. I samband därmed har jämväl 4 § första punkten formulerats i överensstämmelse med den nya lydelsen av 2 §.

Det till lagrådet remitterade förslaget innehöll i 4 § ett stadgande enligt vilket ett av domstolen eller överexekutor meddelat kvarstadsförordnande finge återkallas av domstolen. Med anledning av lagrådets beträffande innebörden av detta stadgande gjorda erinran och då vid närmare övervägande funnits lämpligast, att de vid kvarstad i allmänhet i förevarande avseende gällande bestämmelserna bliva tillämpliga även vid kvarstad enligt denna lag, har stadgandet uteslutits. Detta leder visserligen till att överexekutor även sedan målet förekommit vid domstolen äger häva ett av överexekutor meddelat kvarstadsförordnande, såvitt ej domstolen prövat förordnandet och förklarat det skola äga bestånd. Någon egentlig olägenhet synes dock ej följa härav, då det endast undantagsvis kan antagas förekomma, att överexekutor efter det domstolen upptagit målet skall finna anledning föreligga att häva en redan lagd kvarstad.

Slutligen har i förslaget vidtagits ett par smärre redaktionella ändringar.»

Föredraganden hemställer att det sålunda jämkade förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

H. Stefenson.